

Valsts izglītības satura centrs

Valņu iela 2, Rīga, LV - 1050, tālr. 67216500, fakss 67223801, e-pasts visc@visc.gov.lv, www.visc.gov.lv

Informācija plašsaziņas līdzekļiem
2015. gada 23. oktobrī, Rīgā

Konferencē “Pirmsskola, sākumskola, lasīšana, patikšana” aktualizē jautājumus par lasītprasmes attīstīšanu

Lasītprasmes attīstīšana visās izglītības pakāpēs – pirmsskolas izglītībā, pamatizglītībā un vidējā izglītībā - ir viena no Valsts izglītības satura centra (VISC) prioritātēm. Lai aktualizētu jautājumus lasītprasmes attīstīšanā pirmsskolā un sākumskolā 2015. gada 19. oktobrī Latvijas Nacionālajā bibliotēkā VISC sadarbībā ar bibliotēkas Bērnu literatūras centru organizēja zinātniski praktisko konferenci “Pirmsskola, sākumskola, lasīšana, patikšana”.

Pērn konference bija adresēta valodu skolotājiem par lasītprasmes veicināšanu, tāpēc šogad aicināti speciālisti, kuri veido lasītprasmi pirmsskolā un sākumskolā. Konferencē piedalījās 436 pirmsskolas un sākumskolas skolotāji, bērnu bibliotēku bibliotekāri, Latvijas augstskolu mācībspēki un citi interesenti.

Konferenci atklāja Izglītības un zinātnes ministrijas Izglītības departamenta direktores vietniece Ineta Īvāne, uzsverot lasītprasmes nozīmi bērna attīstībā un izglītībā.

Plenārsēdē Latvijas Universitātes Humanitāro zinātņu fakultātes asociētā profesore, Dr.phil. Vita Kalnbērziņa konferences dalībniekus iepazīstināja ar lasīšanas tehnoloģiju pētījumiem Eiropā, aktualizēja teksta nozīmi lasītprasmes attīstībā, jaunas tehnoloģijas lasītprasmes apguvei un salīdzināja digitālā un drukātā teksta iespējas.

Latvijas Universitātes un Rīgas Stradiņa universitātes lektore, Dr. psych., Kognitīvi biheiviorālā psihoterapeite Diāna Zande stāstīja par temperamenta saistību ar lasīšanas prasmi un sniedza ieteikumus, kā palīdzēt bērnam to attīstīt, īpaši uzsverot katra skolotāja attieksmi pret lasīšanu un nepieciešamību uzslavēt sevi un bērnu par sasniegumu.

Pedagoģijas eksperte Aija Tūna rosināja strādāt ne vien pie lasītmācīšanās tehnikas, bet vienlaikus pievērst uzmanību bērnu motivācijai, sniedzot izpratni par to, ko lasīšana un viss ar to saistītais sniedz cilvēka dzīvesdarbībā, ka jāvēlas lasīt (rakstīt un komunicēt) un jāspēj ne vien iegūt informāciju, bet to kritiski izvērtēt un likt lietā. Tā ir 21. gadsimta lasītprasmes dziļākā jēga.

LNB Bērnu literatūras centra vadītāja Silvija Tretjakova klātesošos aicināja mācīties no pētījumiem un pieredzes, lai veicinātu bērnu lasītprasmes attīstību. Kā liecina EURYDICE pētījums, svarīgi ir trīs faktori: lasītmācīšanas metodika, skolotāja profesionalitāte un lasīšanas iespējas ārpus skolas. Lasītprasmes apguve sākas ģimenē, tāpēc jāsniedz konsultācijas vecākiem, uzsverot priekšlasīšanas lielo nozīmi. Svarīga ir arī iespēja izvēlēties

visdažādāko lasāmvielu. Te palīgā nāk bibliotēkas, īpaši pievērsties tiem bērniem, kuri dažādu iemeslu dēļ raiti nelasa. Latvijā lasīšanas patikšanai darbojas lasīšanas veicināšanas programma pirmsskolas vecuma bērniem “Grāmatu starts”.

Bērnu, jauniešu un vecāku žūrija darbojas no 2001.gada. Pagājušajā gadā tajā bija iesaistījušies 18300 dalībnieku.

Konferences otrajā daļā katram tās dalībniekam bija iespēja piedalīties trijās no astoņām radošajām darbnīcām.

Analītiski sintētiskās pieejas izmantošanas priekšrocības lasītprasmes apgūvē uzsvēra Dr.paed. Anita Lanka. Darbnīcā, iesaistot skolotājus, tika meklētas atbildes uz jautājumiem, kāpēc latviešu valodai piemērotāka ir analītiski sintētiskā metode. Pirmsskolā primāra ir fonemātiskās dzirdes attīstīšana, pēc tam tikai burtu mācība. Neizprotot saikni starp skaņu un burtu, agrīnā lasītprasme tiek kavēta. Tika izvērtēta arī daudzveidīga darbošanās ar zilbi, analizējot priekšrocības un iespējamus riskus.

Ikšķiles vidusskolas direktora vietniece izglītības jomā, sākumskolas skolotāja Solvita Zirne dalījās pieredzē par lasītprasmes apguves iekļaušanu integrētā mācību procesā. Daudzveidīgu uzdevumu, spēļu, pētniecisko un radošo darbu piedāvājums, kas atklājās fotogrāfijās un videomateriālos, apliecināja, ka integrētā pieeja ir jaunākā vecuma skolēniem vispiemērotākā. Tā ļauj apgūt standartā noteiktās dažādās prasmes un tajā pašā laikā pilnveido lasītprasmi.

Par to, kā, organizējot interesantus un aizraujošus pasākumus, bibliotēkai piesaistīt ne vien labos lasītājus, bet arī tos, kuriem ar lasīšanu neveicas, un uzsverot, cik svarīgi ir strādāt ar pirmsskolas vecuma bērniem, kuri vēl paši nelasa, pastāstīja Kuldīgas Galvenās bibliotēkas Bērnu literatūras centra vadītāja Inga Brūvere, Latgales Centrālās bibliotēkas Bērnu bibliotēkas “Zīlīte” vadītāja Anna Pakere, LNB Bērnu literatūras centra galvenā bibliogrāfe Sarmīte Galsa, Bauskas bibliotekāri un LNB Atbalsta biedrības speciālisti.

Rīgas Pedagoģijas un izglītības vadības akadēmijas lektore, Rīgas pirmsskolas izglītības iestāde “Madariņa” vadītāja Mg.paed. Rasma Purmale uzsvēra veseluma pieejas aktualitāti un sniedza praktiskus ieteikumus tās izmantošanā.

Par lasītprasmes apguves problēmām un to iespējamajiem risinājumiem pastāstīja Latvijas Universitātes Pedagoģijas, psiholoģijas un mākslas fakultātes profesore Sarmīte Tūbele, norādot uz disleksijas un lasīšanas traucējumu kopīgajām un atšķirīgajām pazīmēm. Semināra dalībnieki ar lielu interesi klausījās par iespējām uzlabot skolēnu lasītprasmi vai mazināt specifisko lasīšanas traucējumu ietekmi. Īpašie darba paņēmieni un iespēja pārbaudīt sevi zilbju tabulu lasīšanā rosināja jaunu paņēmieni izveidei un sagatavošanai.

Par pozitīvas komunikācijas vadīšanas nepieciešamību un iespējām, izmantojot videomateriālu, pastāstīja Iekļaujošas izglītības atbalsta centra vadītāja, psiholoģe Ilva Vanaga, rosinot pārdomāt savu saziņu ar citiem cilvēkiem, izmantojot Marte Meo metodi.

Konferences noslēgumā VISC Vispārējās izglītības satura nodrošinājuma nodaļas vadītāja Ineta Upeniece apkopoja konferences rezultātus un informēja VISC redzējumu skolēnu lasītprasmes attīstīšanā.

VISC cer, ka konferences dalībnieki guva radošu ierosmi savam turpmākajam darbam, un pateicas visiem lektoriem, radošo darbnīcu vadītājiem, konferences dalībniekiem par ieinteresētību lasītprasmes veicināšanā Latvijā!

Secinājumi:

- **Sadarbība.** Bērnam vienam ir grūti iemācīties lasīt. Arī pirmsskolas un sākumskolas skolotājam vienam ir grūti novērst lasīšanas traucējumus, kuri mūsdienās nav retums. Dažkārt arī bibliotekārs jūtas viens bez kolēģu vai vadības atbalstu savā darbā. Tāpēc svarīgi ir likt kopā spēkus un kopā dalīt atbildību par bērnu lasītprasmi, apzinoties savu profesionalitāti un stiprās puses.
- **Profesionalitāte.** Skolotājam svarīgi regulāri analizēt savu un bērnu veikumu. Lai lasītprasmes attīstībā būtu dinamika, ir nepieciešams ieraudzīt bērnu, viņa prasmju līmeni, viņa individualitāti. Izmantojot dažādas tehnoloģijas un metodiskos paņēmienus, motivējot bērnu lasīšanai, var sekmēt viņa kā indivīda attīstību.
- **Digitālie resursi.** Informācijas tehnoloģijas un citi digitālie resursi ir jāizmanto jēgpilni, mācoties katram pašam un bērniem kritiski izvērtējot tekstus.
- **Lasāmie teksti.** Lasītprasmes veicināšanā svarīgi apzināties teksta nozīmi. Zēni un meitenes lasa atšķirīgi. Zēni labāk lasa digitālā formāta tekstus, bet meitenes – papīra formāta tekstus. Zēnus un meitenes interesē arī atšķirīga temata teksti, tāpēc, rosinot interesi, jāpiemeklē bērna interesēm atbilstošs teksts. Meitenes parasti lasa lielāka apjoma tekstus, bet zēni – mazāka.

Foto galerija - <http://ej.uz/n133>

Papildus informācijai:

Diāna Āboltiņa

Valsts izglītības satura centrs

sabiedrisko attiecību speciāliste

Tālrunis: 67212415

E - pasts: diana.aboltina@visc.gov.lv